Dosar nr. 3-6/2024
n/c 2-24035852-06-3-02042024-1

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

06 martie 2025 **mun. Comrat**

Colegiul judiciar de contencios administrativ
al Curţii de Apel Sud, sediul Comrat
în componenţa:
Preşedintele completului, judecător Mironov Andrei
judecătorii Fujenco Dmitrii și Colev Grigori
Grefier Sobor Marina
Interpret Miliș Natalia
cu participarea
reprezentantului reclamantului Sobor Andrei
reprezentantului pârâtului Zaharia Petru

examinând, în ședință de judecată publică, în ordinea contenciosului administrativ, acțiunea înaintată de Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei împotriva Adunării Populare a Găgăuziei privind anularea, ca fiind ilegale, a Legii UTA Găgăuzia cu nr. 32-XIV/VII privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor din 17 noiembrie 2023 și a Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei cu nr. 252-XVIII/VII din 17.11.2023 cu privire la Legea UTA Găgăuzia cu nr. 32-XIV/VII privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor,

A C O N S T A T A T:

La data de 02 aprilie 2024, reclamantul Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei s-a adresat la Curtea de Apel Comrat cu o acțiune de contencios administrativ împotriva Adunării Populare a Găgăuziei cu privire la anularea, ca fiind ilegale, a Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” din 17 noiembrie 2023 și a Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 252-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la Legea UTA

Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”.

Temeiuri de fapt şi de drept ale acţiunii de contencios administrativ a Oficiului Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat.

La 03 martie 2023 Adunarea Populară a Găgăuziei a adoptat Legea nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”.

La 09 martie 2023 în adresa Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei (Gagauz Yeri) pentru semnare (promulgare) a parvenit Legea cu nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”, adoptată la sesiunea Adunării Populare a Găgăuziei la 03 martie 2023.

Nefiind de acord cu legea adoptată, la 17 martie 2023 Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei a restituit-o fără semnare pentru definitivare (revizuire) în adresa Adunării Populare a Găgăuziei, argumentând prin faptul că legea a fost adoptată cu încălcarea legii.

În motivarea refuzului au fost prezentate următoarele temeiuri de drept:

În conformitate cu art. 13 alin. (1) din Legea Republicii Moldova „Privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri)”; art. 69 din Regulamentul Găgăuziei (Gagauz Yeri) legea locală adoptată este semnată de Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei în termen de 10 zile. În caz de dezacord cu legea adoptată, Guvernatorul Găgăuziei o restituie pentru definitivare (revizuire).

În conformitate cu art. 3 alin. (1) din Legea UTA Găgăuzia „Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei” activitatea Adunării Populare a Găgăuziei se bazează pe principiile legalității, democratismului, negocierilor colective și libere și soluționării chestiunilor, transparenței, publicității, luării în considerare a opiniei publice.

În conformitate cu articolele 4, 5 din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la actele normative” nr. 37-XIV/III din 28 iulie 2005, actul legislativ urmează să corespundă Constituției Republicii Moldova, Regulamentului Găgăuziei (Gagauz Yeri) și să fie coordonat cu cadrul legal existent, sistemul de codificare și unificare a legislației Găgăuziei. Una dintre condiții obligatorii ale actului legislativ este corespunderea acestuia principiilor generale ale legiferării.

În special, în Legea „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” era necesar de introdus următoarele modificări:

- la articolul 2 alineatul (2) în noțiunea „planificare” să fie exclusă sintagma

„și Adunarea Populară a Găgăuziei” și enunțul să fie prezentat în întregime la cazul corespunzător;

- la articolul 4 alineatul (2) sintagma „Adunării Populare” să fie înlocuită cu

sintagma „Comitetului Executiv”;

- la articolul 4 alineatul (4) după cuvântul „elaborată” să fie completat cu sintagma „și aprobată” și tot în acest enunț să fie exclusă sintagma „de către Adunarea Populară a Găgăuziei”;
- la articolul 4 alineatul (5) să fie exclusă sintagma „și aprobată de Adunarea

Populară a Găgăuziei”;

- la articolul 5 alineatul (4) de exclus sintagma „pentru aprobare”.

Astfel, fără a lua în considerare temeiurile prezentate de Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei în nesemnarea actului normativ, la 17 noiembrie 2023 Adunarea Populară a Găgăuziei a adoptat Hotărârea cu nr. 252-XVIII/VII „Cu privire la legea „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”, prin care a fost adoptată Legea „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” cu nr. 32-XIV/VII în redacția anterioară, depășind dreptul la veto al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei (Gagauz-Yeri), și a expediat-o pentru semnare Guvernatorului (Başkanului).

La adoptarea Legii „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”, care a fost prezentată pentru semnare, Adunarea Populară a Găgăuziei a ignorat obiecțiile reflectate în Avizele Comitetului Executiv al Găgăuziei, aprobate prin Hotărârea nr. 16/1 din 21.06.2022 și Hotărârea nr. 36/5 din 24.11.2022 și a fost încălcat principiul separației puterilor.

Adoptarea legii susmenționate poartă caracter politic și urmărește scopul de a înlătura Comitetul Executiv al Găgăuziei de la realizarea proiectelor de dezvoltare social-economică în domeniul infrastructurii drumurilor.

Legea adoptată „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” cu nr. 32-XIV/VII din 17.11.2023 contravine legislației în vigoare și urmează a fi anulată din următoarele considerente de drept:

În conformitate cu art. 2 din Legea RM „Privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri)”, Găgăuzia este administrată în temeiul Constituţiei Republicii Moldova, prezentei legi şi altor legi ale Republicii Moldova (cu excepţiile prevăzute de prezenta lege), Regulamentului Găgăuziei şi actelor

normative ale Adunării Populare (Halc Topluşu) a Găgăuziei, care nu vin în contradicţie cu Constituţia şi legislaţia Republicii Moldova. Totodată, Legile UTA Găgăuzia pentru adoptarea cărora este învestită cu dreptul Adunarea Populară a Găgăuziei, nu trebuie să contravină prevederilor legislației în vigoare a Republicii Moldova, ce determină statutul UTA Găgăuzia, precum și Regulamentului Găgăuziei (Gagauz Yeri), de altfel asemenea acte normative ale Găgăuziei se declară nule.

Articolul 7 din Legea RM „Privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri) constată că „autoritatea reprezentativă a Găgăuziei este Adunarea Populară, învestită cu dreptul de a adopta acte normative, în limitele competenţei sale".

La rândul său, competența Adunării Populare a Găgăuziei este determinată la articolul 12 din Legea RM „Privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri)". Însă, adoptarea actelor legislative în diferite domenii, adică reglementarea nemijlocită, nu presupune participarea directă a Adunării Populare a Găgăuziei la soluționarea diferitor chestiuni, legate de gestionarea puterii executive a autonomiei. În conformitate cu articolul 12 din Legea „Privind Comitetul Executiv al Găgăuziei", adoptarea deciziilor privind punere în aplicare a politicii Găgăuziei în domeniul finanțelor ține de competența Comitetului Executiv al Găgăuziei.

Cu atât mai mult, asemenea ingerințe în activitatea Comitetului Executiv încalcă principiul separației puterilor, consolidat la articolul 6 din Constituția Republicii Moldova și articolul 10 din Regulamentul Găgăuziei, potrivit căruia „autoritățile legislative, executive și judecătorească, în limitele împuternicirilor, sânt independente și funcționează în interacțiune".

În afară de acest fapt, potrivit articolului 17 din Legea Republicii Moldova „Privind statut juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri)", articolului 77 din Regulamentul Găgăuziei, articolului 11 alineatul (4) din Legea UTA Găgăuzia „Privind Comitetul Executiv al Găgăuziei", anume Comitetul Executiv al Găgăuziei stabilește proporții raționale de utilizare a bugetului Găgăuziei, elaborează, coordonează și realizează programe de dezvoltare economică și socială; reglementează pe întreg teritoriu relații de proprietate, gestionarea economiei, construcția social-culturală, sistemul financiar bugetar local. Toate aceste prevederi confirmă exclusivitatea împuternicirilor Comitetului Executiv la elaborarea, planificarea, aprobarea programului și distribuirea mijloacelor pe capitole de cheltuieli pentru infrastructura drumurilor de importanță raională

(municipală). Prevederile legale, potrivit cărora Comitetul Executiv al Găgăuziei va trebui să expedieze la Adunarea Populară a Găgăuziei spre aprobare Programul și planul strategic de dezvoltare a infrastructurii drumurilor, poate duce la politizare și stagnare a acestui proces în legătură cu eventuala lipsă a consensului la alegerea direcțiilor prioritare.

Articolul 1 din Legea Republicii Moldova „Privind fondul rutier" nr. 720/96 stabilește destinația și modul de distribuire a fondului rutier. Astfel, la articolul 1 alineatul (2^1) se prevede, că „modul de distribuire a mijloacelor fondului pe capitole de cheltuieli pentru drumurile publice naţionale se aprobă anual de Guvern". La alineatele (4) și (5) din aceeași normă este indicat că „volumul mijloacelor necesare pentru reparaţia şi reconstrucţia drumurilor se aprobă de Guvern în conformitate cu nomenclatorul acestor drumuri. Guvernul este obligat să publice anual dări de seamă privind utilizarea fondului."

Atrage atenția asupra faptului, că distribuirea mijloacelor fondului pentru drumurile ține de competența exclusivă anume a Guvernului ca autoritate executivă, însă nu a Parlamentului ca autoritate legislativă.

Pentru atingerea unuia dintre scopurile de bază ale legii, gradului de compatibilitate și armonizare a legislației regionale și naționale cu legislația Uniunii Europene și corespunzând Cartei Europene a Autonomiei Locale, urmează de luat în calcul și de respectat principiul separației puterilor.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 18.05.2013: "1.3. Separația și colaborarea puterilor

55. Curtea reţine că esenţa oricărei guvernări democratice este echilibrul în repartizarea funcțiilor publice inerente oricărei autorităţi implicate în actul de guvernare. Această repartizare a prerogativelor este bazată pe menţinerea echilibrului instituțional şi social prin intermediul sistemului de frâne şi contrabalanțe în exercitarea puterii de stat. Un astfel de sistem de difuzare a puterii de stat este cel instituit de principiul separării şi colaborării puterilor statului, consfinţit de articolul 6 din Constituţie".

Așadar, unele prevederi din Legea cu nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" din 17.11.2023 au fost adoptate de Adunarea Populară a Găgăuziei cu încălcarea principiului separației puterilor.

Potrivit art. 17 alin. (2) din Legea Republicii Moldova „Cu privire la acte normative" nr. 100 din 22.12.2017 – „La adoptarea, aprobarea, emiterea şi aplicarea actelor normative ale autorităţilor unităţilor teritoriale autonome cu statut

juridic special se ţine cont de principiul corespunderii acestora legislaţiei Republicii Moldova.”

În privința procedurii de adoptare a legii la examinarea repetată sau a unei părți din ea la organe funcționale ale Adunării Populare a Găgăuziei, care a fost respinsă de Guvernatorul Găgăuziei, consideră că Adunarea Populară a Găgăuziei s-a abătut de la modul de examinare, deoarece potrivit art. 80 din Legea UTA Găgăuzia „Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei” prevede, că Legea (ori o parte din ea) respinsă de Guvernatorul Găgăuziei și expediată la Adunarea Populară a Găgăuziei pentru examinare repetată se expediază de către Prezidiul Adunării Populare pentru un aviz la comisia responsabilă, care în decurs de 10 zile examinează motivarea respingerii de către Guvernatorul Găgăuziei a legii (ori a unei părți din ea) adoptate de Adunarea Populară.

Potrivit rezultatelor examinării, comisia responsabilă prezintă proiectul hotărârii Adunării Populare, în care poate recomanda organului legislativ una dintre variantele de soluționare: de a crea o comisie specială (de coordonare) pentru depășirea divergențelor apărute și de a propune Guvernatorului Găgăuziei să-i trimite pe reprezentanții săi pentru activitate în ea.

Dacă în baza rezultatelor comisiei de coordonare a fost pregătit proiectul de lege general, examinarea acesteia și adoptarea se efectuează cu respectarea tuturor procedurilor pentru noul proiect de lege.

Însă, Adunarea Populară a Găgăuziei a ignorat posibilitatea conform regulamentului de a crea o comisie specială (de coordonare) pentru depășirea divergențelor apărute cu scopul examinării obiecțiilor și propunerilor Comitetului Executiv al Găgăuziei și a adoptat legea depășind dreptul de veto al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei.

Reţine îndeosebi, că la 17 noiembrie 2023 la şedinţa Adunării Populare a Găgăuziei unul dintre autorii inițiativei, deputatul A.G. Tarnavschi, îi convingea pe alți deputați să susțină depășirea dreptului la veto, motivând prin faptul că fostul Guvernator al Găgăuziei chipurile a zis că ei sunt de acord cu această lege, doar dacă intră în vigoare de la 01 ianuarie 2024. Toate avizele Başkanului sunt pe poştă şi în materiale. Însă, aceasta nu corespunde realităţii. În nici una dintre avizele prezentate ale Comitetului Executiv al Găgăuziei, aprobate prin Hotărârea nr. 16/1 din 21 iunie 2022 şi Hotărârea nr. 36/5 din 24 noiembrie 2022, nu s-a afirmat aşa ceva şi asemenea acord nu a fost exprimat. Dimpotrivă, au fost prezentate obiecţii şi necesitatea de a introduce corectări corespunzătoare la

proiectul de lege. Totodată, deputatul A.G. Tarnavschi, ca unul dintre autori şi raportori, la şedinţă i-a indus în eroare pe deputați, ceea ce în special a dus la depăşirea dreptului la veto şi la adoptarea ilegală a Legii „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”. În caz contrar, ar fi creată o comisie de coordonare şi ar fi elaborată o variantă coordonată cu semnarea procesului-verbal respectiv din partea organelor de putere legislativă şi executivă.

Comitetul Executiv al Găgăuziei a susţinut iniţiativa legislativă, dar numai în cazul în care vor fi luate în consideraţie obiecţiile şi propunerile prezentate în avize.

În conformitate cu art. 3 din Codul administrativ al RM „legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept”.

În conformitate cu art. 5 din Codul administrativ al RM „activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea”.

Conform art. 7 din Codul administrativ al RM „autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.”

Conform prevederilor art. 8 din Codul administrativ RM „regimul de putere publică reprezintă ansamblul competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităților publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice”.

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ al RM „drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În conformitate cu art. 20 din Codul administrativ al RM „dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod”.

Potrivit art. 39 din Codul administrativ al RM „controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente”.

În conformitate cu prevederile art. 189 alineatele (1) și (3) din Codul administrativ al RM „orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. În cazurile prevăzute de lege, precum și în scopul revendicării drepturilor ce reies dintr-un contract administrativ, acțiunea în contencios administrativ poate fi înaintată și de autoritatea publică”.

Potrivit art. 191 alin. (2) din Codul administrativ al RM „curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate”.

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. e) din Codul administrativ al RM „examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: în baza unei acțiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul”.

Astfel, luând în considerație toate cele prezentate în ansamblu, consideră că Legea adoptată UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” din 17 noiembrie 2023 și Hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 252-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” încalcă principiul separației şi colaborării puterilor într-un stat, consolidat în Constituţia RM, Regulamentul Găgăuziei, unde de asemenea este reglementat că sistemul autorităților publice din Găgăuzia este bazat pe principiile separației puterilor în legislativă, executivă şi judiciară. Autoritățile legislative, executive şi judiciare, în limitele competenţelor sale, sunt independente şi funcționează în colaborare.

La 03 aprilie 2024 prin încheierea instanţei de contencios administrativ a Curţii de Apel Comrat a fost admisă spre examinare acţiunea de contencios administrativ a Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei împotriva Adunării Populare a Găgăuziei cu privire la anulare, ca fiind ilegale, a Legii UTA Găgăuzia

nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” din 17 noiembrie 2023 și a Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 252-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”.

La 18 aprilie 2024 reprezentantul pârâtului Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz Yeri) a depus referința la acțiunea în contencios administrativ, în care a solicitat să fie respinsă acțiunea ca nefondată. (f.d. 41-46)

În motivarea referinței depuse a invocat faptul, că acțiunea de contencios administrativ este neîntemeiată și pasibilă respingerii din următoarele considerente.

La 17 noiembrie 2023 Adunarea Populară a Găgăuziei, examinând temeiul refuzului Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei în semnarea Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”, precum şi avizul comisiei responsabile a Adunării Populare a Găgăuziei în domeniul industriei, construcției, transportului, relațiilor și deservirii privind adoptarea Legii UTA Găgăuzia „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” în redacția anterioară, depășind dreptul la veto al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei (Gagauz-Yeri), în conformitate cu art. 12, art. 13 alin. (2) din Legea RM nr. 344/1994 „Privind statut juridic special al Găgăuziei”, art. 51 și art. 56 alin. (7), art. 69 din Regulamentul Găgăuziei, precum și art. 80 alin. (2) lit. в) din Legea UTA Găgăuzia nr. 2/2012 „Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei”, a adoptat Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”.

Totodată, potrivit procedurii stabilite a adoptat Hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 257-XVIII/II din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la legea UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”.

Conform notei explicative scopuri de bază ale adoptării acestui act normativ – constituie asigurarea dezvoltării echilibrate și armonioase a potențialului economic în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul întâi din UTA Găgăuzia pentru ridicarea nivelului de servicii publice și calității vieții.

Sarcinile de bază constă în depolarizarea finanțelor publice întru asigurarea unui mecanism echitabil și transparent de distribuire a acestora, precum și armonizarea legislației regionale și a celei naționale.

Totodată, legea este îndreptată spre armonizare de la legislația locală cu legislația Uniunii Europene și corespunde Cartei Europene a Autonomiei Locale, în special articolului 9, ce constată că „autoritățile administrației publice locale trebuie să fie consultate, de o manieră adecvată, asupra modalităților de repartizare a resurselor redistribuite care le revin. 7. Subvențiile alocate unităților administrativ-teritoriale trebuie, pe cât posibil, să nu fie destinate finanțării unor proiecte specifice. Alocarea de subvenții nu trebuie să aducă atingere libertății fundamentale a politicilor autorităților administrației publice locale în domeniul lor de competență".

Adoptarea legii susmenționate și a hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei a fost însoțită de respectarea completă a tuturor procedurilor stabilite.

Ulterior, reprezentantul pârâtului Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz Yeri) în referința sa a invocat următoarelor norme legale.

În conformitate cu art. 110 alin. (1) din Constituția RM „teritoriul Republicii Moldova este organizat, sub aspect administrativ, în sate, orașe, raioane şi unitatea teritorială autonomă Găgăuzia. În condițiile legii, unele orașe pot fi declarate municipii".

În conformitate cu art. 111 alin. (1) și alin. (3) din același act normativ „Găgăuzia este o unitate teritorială autonomă cu un statut special care, fiind o formă de autodeterminare a găgăuzilor, este parte integrantă şi inalienabilă a Republicii Moldova și soluționează de sine stătător, în limitele competenţei sale, potrivit prevederilor Constituţiei Republicii Moldova, în interesul întregii populații, problemele cu caracter politic, economic și cultural. În unitatea teritorială autonomă Găgăuzia activează organe reprezentative și executive potrivit legii".

În conformitate cu art. 2 din Legea RM nr. 344 din 23.12.1994 „Privind statutul juridic special al Găgăuziei" Găgăuzia este administrată în temeiul Constituţiei Republicii Moldova, prezentei legi și altor legi ale Republicii Moldova (cu excepțiile prevăzute de prezenta lege), Regulamentului Găgăuziei și actelor normative ale Adunării Populare (Halc Topluşu) a Găgăuziei, care nu vin în contradicţie cu Constituția și legislația Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 7 din Legea RM nr. 344 din 23.12.1994 „Privind statutul juridic special al Găgăuziei" autoritatea reprezentativă a Găgăuziei este Adunarea Populară, învestită cu dreptul de a adopta acte normative, în limitele competenței sale.

În conformitate cu art. 12 din Legea RM nr. 344 din 23.12.1994 „Privind statutul juridic special al Găgăuziei” de competența Adunării Populare ține adoptarea actelor normative a căror executare este obligatorie pe teritoriul Găgăuziei și adoptarea Regulamentului Găgăuziei. Adunarea Populară adoptă legi locale în următoarele domenii: a) ştiinţă, cultură, învăţământ; b) gospodărie comunală şi de locuinţe, urbanistică; c) ocrotire a sănătăţii, cultură fizică şi sport; d) activitate bugetar-financiară şi fiscală locală; e) economie şi ecologie; f) relaţii de muncă şi asistenţă socială.

În conformitate cu art. 17 alin. (1) lit. e) din Legea RM nr. 344 din 23.12.1994 „Privind statut juridic special al Găgăuziei” Comitetul executiv al Găgăuziei asigură: e) elaborarea programelor de dezvoltare economică, socială şi naţional-culturală, de protecție a mediului înconjurător și realizarea lor după aprobarea de către Adunarea Populară; ... Norme analogice sunt înserate și la art. 51 p. 11) din Regulamentul Găgăuziei – legea supremă UTA Găgăuzia.

În afară de acest fapt, potrivit art. 2 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”, prezenta lege stabilește și reglementează modul de organizare și funcționare a autorităților administrației publice în unitățile administrativ-teritoriale. Modul de organizare și funcționare a autorităților administrației publice locale în unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special se reglementează de prezenta lege în partea în care nu contravine prevederilor Legii nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri).

Conform art. 14 alin. (2) lit. f) din același act normativ „consiliul local realizează următoarele competențe: f) decide asupra lucrărilor de proiectare, construcţie, întreţinere şi modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condiţiile Legii cu privire la locuinţe, precum şi a întregii infrastructuri economice, sociale şi de agrement de interes local.”

Din normele de drept enumerate mai sus rezultă, că anume Adunarea Populară a Găgăuziei, ca autoritate publică reprezentativă în UTA Găgăuzia, dispune de competența de a adopta acte normative în domeniul financiar-bugetar local și de a aproba programe corespunzătoare, elaborate de autoritățile executive.

Pe lângă acest fapt, normele de drept citate reglementează destul de clar împuternicirile Adunării Populare de a soluționa chestiuni de executare a lucrărilor de proiectare, construcții, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor și a

întregii infrastructuri în domeniul economiei, domeniul social, domeniul medicinei și domeniul distracțiilor de importanță locală.

Aceste împuterniciri și-au găsit reflectare marcantă în Legea nr. 435-XVI din 28.12.2006 „Privind decentralizare administrativă”.

Conform art. 4 alin. (4) din Legea susmențională „în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, Adunarea Populară exercită competențele prevăzute de Legea nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), precum și cele din domeniile de activitate prevăzute la alin. (2) din prezentul articol”.

La rândul său, art. 4 alin. (2) din Legea nr. 435-XVI din 28.12.2006 „Privind decentralizare administrativă” constată direct, că „pentru autoritățile publice locale de nivelul al doilea se stabilesc următoarele domenii proprii de activitate: c) construcția, administrarea și repararea drumurilor de interes raional, precum și a infrastructurii rutiere.

La analiza Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” în contextul actelor normative susmenționate se poate conchide, că acesta corespunde pe deplin legislației naționale și reflectă principiile lui generale. Totodată, nu se observă careva divergențe între norme legale ale acestei legi locale și norme naționale, mai degrabă invers – prevederile legii contestate completează și concretizează aceste principii, asigurându-le printr-o aplicare mai sistematizată.

Ulterior, reprezentantul pârâtului Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz Yeri) în referința sa a invocat, că vorbind despre argumentele Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei în acțiunea de contencios administrativ reține faptul, că în concordanță cu normele de drept enumerate mai sus acestea sunt absurde și nu pot fi luate în considerare de către instanță.

Examinându-le unul după altul menționează, că referirea Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei la prevederile articolului 1 alin. (2^1) din Legea nr. 720-XIII din 02.02.1996 „Privind fondul rutier” și afirmațiile precum că Legea contestată UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” contravine acestora, este neîntemeiată, deoarece ele determină competența Guvernului în privința împuternicirilor lui de a aproba anual modul de distribuire a mijloacelor fondului pe capitole de cheltuieli pentru drumurile publice naționale. Iar competențele organelor de administrație publică locală privind aprobarea anuală a modului de

distribuire a mijloacelor fondului pe capitole de cheltuieli pentru drumurile de importanță raională (municipală) sunt stabilite la alin. (2^2) din același articol.

În acest sens, consideră ilegale referirile Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei și la art. 1 alineatele (4), (5) din Legea nr. 720-XIII din 02.02.1996 „Privind fondul rutier", deoarece ele de asemenea stabilesc împuternicirile Guvernului de a aproba volum necesar de mijloace pentru repararea și reconstruirea drumurilor, precum și obligația Guvernului de a publica rapoarte privind cheltuirea fondului și nu au nici o tangență cu organele de administrație publică locală.

Astfel, consideră că legea contestată a fost adoptată în deplină conformitate cu procedurile stabilite.

Așadar, în conformitate cu art. 78 din Legea UTA Găgăuzia nr. 2-I/V din 21 decembrie 2012 „Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei", legea adoptată de Adunarea Populară a Găgăuziei se expediază în decurs de 10 zile pentru semnare Guvernatorului Găgăuziei. Guvernatorul Găgăuziei este obligat, în decurs de 10 zile din momentul parvenirii legii, s-o semneze sau s-o respingă motivat ori o parte din aceasta și s-o expedieze pentru examinare repetată.

(2) Guvernatorul Găgăuziei poate propune Adunării Populare doar o singură dată să revizuiască legea pe orice temeiuri, făcând legea în întregime sau o parte din aceasta ca inadmisibilă. Obiecțiile Guvernatorului Găgăuziei se examinează în conformitate cu procedura stabilită de prezentul Regulament pentru examinarea corectărilor în baza raportului comisiei permanente, responsabile pentru această lege, și în caz de necesitate dacă există un aviz al Comitetului Executiv, Direcției de Justiție a Găgăuziei și Serviciului juridic al Adunării Populare.

În conformitate cu art. 80 alineatele (1), (2) din Legea UTA Găgăuzia nr. 2-I/V din 21 decembrie 2012 „Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei", legea (sau o parte din ea) respinsă de Guvernatorul Găgăuziei și expediată la Adunarea Populară pentru examinare repetată se expediază de către Prezidiul Adunării Populară pentru un aviz la comisia responsabilă, care în decurs de 10 zile examinează motivarea respingerii de către Guvernatorul Găgăuziei a legii (ori a unei părți din ea) adoptate de Adunarea Populară.

Potrivit rezultatelor examinării comisia responsabilă prezintă proiectul hotărârii Adunării Populare, în care poate recomanda organului legislativ una dintre variantele de soluționare:

a) a adopta legea în întregime (sau o parte din ea) în redacția propusă de

Guvernatorul Găgăuziei;

b) a fi de acord cu temeiul respingerii de către Guvernatorul Găgăuziei și de a scoate legea (ori o parte din ea) din examinare ulterioară de către Adunarea Populară;

c) a adopta legea (sau o parte din ea) în redacția anterioară, depășind dreptul la veto al Guvernatorului Găgăuziei;

d) a fi de acord cu propunerile separate ale Guvernatorului Găgăuziei și a adopta legea (sau o parte din ea);

e) a crea comisia specială (de coordonare) pentru depășirea divergențelor apărute și a propune Guvernatorului Găgăuziei să-i trimite pe reprezentanții săi pentru activitate în ea.

În conformitate cu art. 82 din aceeași lege, la finisarea discutării legii (ori a unei părți din ea) respinse de Guvernatorul Găgăuziei pentru votare prima devine propunerea de a adopta legea în întregime (ori o parte din ea) în redacția propusă de Guvernatorul Găgăuziei. Hotărârea se consideră adoptată, dacă ea a fost susținută prin majoritatea voturilor deputaților aleși ai Adunării Populare.

(2) Dacă prima propunere nu a fost acceptată, la votare se pune chestiunea privind adoptarea legii în întregime (sau a unei părți din ea) în redacția propusă anterior de Adunarea Populară. Legea în întregime (sau o parte din ea) respinsă de Guvernatorul Găgăuziei poate fi adoptată de Adunarea Populară în redacția anterioară, dacă hotărârea este susținută de două treimi de voturi ale deputaților aleși ai Adunării Populare. În acest caz, Guvernatorul Găgăuziei este obligat s-o semneze și s-o publice în decurs de 5 zile.

Astfel, la 20 martie 2023 Guvernatorul Găgăuziei, fără a semna Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03.03.2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”, a restituit-o la Adunarea Populară a Găgăuziei.

Examinând temeiul juridic al Guvernatorului Găgăuziei de refuz în semnarea legii menționate, comisia responsabilă, și anume Comisia permanentă al Adunării Populare a Găgăuziei în domeniul industriei, construcției, transportului, relațiilor și deservirii a adoptat decizia de a recomanda Adunării Populare să adopte Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03.03.2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” în redacţia anterioară, depăşind dreptul la veto al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei (Gagauz-Yeri) și a prezentat proiectul Hotărârii respective. (f.d. 24-25)

În urma acestui fapt, la 17 aprilie 2024 la ședința ordinară a Adunării Populare a Găgăuziei Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” a fost adoptată prin 26 de voturi ale deputaților, depășind astfel dreptul la veto al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei.

În privința corectărilor în textul legii contestate, prezentate de Guvernatorul Găgăuziei în avizul său, reprezentantul pârâtului Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz Yeri) în referința sa a reținut, că în primul rând acestea nu sunt obligatorii pentru Adunarea Populară a Găgăuziei la adoptarea legii, iar în al doilea rând la adoptarea lor legea va contraveni în întregime legislației naționale.

De asemenea, reprezentantul pârâtului Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz Yeri) în referința sa a invocat faptul, că toate celelalte argumente ale Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei nu pot fi discutate, deoarece reprezintă opinia ei subiectivă, iar simplu dezacord al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei nu unele norme de drept ale legii contestate nici nu pot deveni temei pentru anularea acesteia.

În ședința de judecată reprezentantul Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei, Andrei Sobor a susținut în întregime acțiunea înaintată și toate argumentele invocate în ea, solicită anularea Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” și a Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 252-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”.

Remarcă că au fost încălcate momente procedurale, norme de drept material, Regulamentul Găgăuziei. Consideră că repartizarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor ține de competența Comitetului Executiv al Găgăuziei.

În privința procedurii de adoptare a legii la examinarea repetată sau a unei părți din ea la organe funcționale ale Adunării Populare a Găgăuziei, consideră că Adunarea Populară a Găgăuziei s-a abătut de la modul de examinare, deoarece potrivit art. 80 din Legea UTA Găgăuzia „Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei” se prevede, că legea (ori o parte din ea) respinsă de Guvernatorul Găgăuziei (menționează, că în acea perioadă era în vigoare Regulamentul, publicat pe pagina-web Halk Toplușu) și expediată la Adunarea Populară a Găgăuziei pentru examinare repetată se expediază de către Prezidiul Adunării Populară pentru

un aviz la comisia responsabilă, care în decurs de 10 zile examinează motivarea respingerii de către Guvernatorul Găgăuziei a legii (ori a unei părți din ea).

Indică că, potrivit rezultatelor examinării comisia responsabilă prezintă proiectul hotărârii Adunării Populare, în care poate recomanda organului legislativ una dintre variantele de soluționare: de a crea o comisie specială (de coordonare) pentru depășirea divergențelor apărute și de a propune Guvernatorului Găgăuziei să-i delege pe reprezentanții săi pentru activitate în ea.

Menţionează că, dacă în baza rezultatelor comisiei de coordonare a fost pregătit proiectul de lege general, examinarea acesteia și adoptarea se efectuează cu respectarea tuturor procedurilor pentru noul proiect de lege.

Însă susţine că, Adunarea Populară a Găgăuziei a ignorat posibilitatea conform regulamentului de a crea o comisie specială (de coordonare) pentru depășirea divergențelor apărute cu scopul examinării obiecțiilor și propunerilor Comitetului Executiv al Găgăuziei și a adoptat legea depășind dreptul la veto al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei.

Reţine îndeosebi, că la 17 noiembrie 2023 la ședința Adunării Populare a Găgăuziei unul dintre autorii iniţiativei, deputatul A.G. Tarnavschi, îi convingea pe alţi deputaţi să susțină depășirea dreptului la veto, motivând prin faptul că fostul Guvernator al Găgăuziei, ar fi zis că ei sunt de acord cu această lege, doar dacă intră în vigoare de la 01 ianuarie 2024. Toate avizele Başkanului sunt pe poştă şi în materiale. Însă, susține că aceasta nu corespunde realității. Menționează că în nici una dintre avizele prezentate ale Comitetului Executiv al Găgăuziei, aprobate prin Hotărârea nr. 16/1 din 21 iunie 2022 și Hotărârea nr. 36/5 din 24 noiembrie 2022, nu s-a afirmat așa ceva și asemenea acord nu a fost exprimat. Dimpotrivă, au fost prezentate obiecții și necesitatea de a introduce corectări corespunzătoare la proiectul de lege. Remarcă că urma să fie creată o comisie de coordonare, însă aceasta nu a fost făcută. Comitetul Executiv al Găgăuziei a emis un aviz la acest proiect de lege. Avizul nu a fost luat în considerare.

Susține pe deplin pretențiile acțiunii lor, solicită anularea Legii UTA Găgăuzia „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” și a Hotărârii cu privire la această lege. Indică că anterior, mijloacele pentru infrastructura drumurilor au fost repartizate de Comitetul Executiv al Găgăuziei, însă nu poate să menționeze acum pe baza căror prevederi legislative s-a efectuat această procedură. Indică că există direcția specială în privința infrastructurii drumurilor, care intră în componența Comitetului Executiv al Găgăuziei și poate fi

antrenată spre participare în proces ca persoană terță sau poate fi audiat un specialist din cadrul acestei direcții care să explice concret toate acțiunile.

Descrie că examinând prezenta cauză, urmează a ține cont nu numai de legislația regională, dar și de cea republicană, și anume legea „Privind statutul juridic special al Găgăuziei", în special articolul 17, unde este constatat cert că „Comitetul Executiv al Găgăuziei elaborează, coordonează, realizează programe de dezvoltare economică, socială și culturală, reglementează, în condițiile legii, raporturile de proprietate pe întreg teritoriu". Deci susține că, articolul 17 din Legea vizată permite Comitetului Executiv al Găgăuziei să repartizeze mijloace pentru infrastructura drumurilor, deoarece ține de program de dezvoltare socială, economică. Adunarea Populară a Găgăuziei, ca organ reprezentativ, adoptă acte normative, însă le execută întotdeauna Comitetul Executiv al Găgăuziei.

De asemenea invocă că este vorba și despre faptul că repartizarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor se referă și la domeniul financiar. De aceea, se referă la art. 12 din Legea „Privind Comitetul Executiv al Găgăuziei", ceea ce ține exclusiv de competența Comitetului Executiv al Găgăuziei.

În ședința de judecată reprezentantul Adunării Populare UTA Găgăuzia, Petru Zaharia a solicitat respingerea acțiunii de contencios administrativ, ssusține argumentele lor prezentate în referință.

Indică că nu este de acord cu colegul, că se presupune că ar fi fost încălcată procedura, care s-a referit la art. 80 din Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei, care a fost abrogată, dar era în vigoare la momentul adoptării legii. Susține că nu se poate spune că a fost încălcată procedura, deoarece legea respinsă parvine la comisie. Ea poate adopta câteva decizii, inclusiv să creeze o comisie de coordonare. Dar aceasta nu exclude dreptul comisiei de a propune alte căi, precum și de a adopta legea depășind dreptul la veto. Susține că sunt câteva opțiuni. Punctul в) constată că "comisia propune de a adopta legea sau o parte din ea în redacția anterioară, depășind dreptul la veto al Guvernatorului Găgăuziei". De aceea, consideră că procedura nu a fost încălcată iar comisia a înaintat anume asemenea propunere și există decizia comisiei de a propune Adunării Populare să depășească dreptul la veto al Guvernatorului Găgăuziei.

Ceea ce ține de competență, invocă că colegul nu s-a referit la punct concret, iar în principiu, a explicat verbal că Comitetul Executiv elaborează și realizează programe de dezvoltare economică, socială și culturală ș.a., însă după aprobare de către Adunarea Populară a Găgăuziei. Fără a se referi la legislația locală, această lege nouă nu a adus nimic nou în cadrul legal. Susține că legislația națională și așa

stabilește competența Adunării Populare a Găgăuziei în acest domeniu, inclusiv a invocat Legea „Privind descentralizare administrativă”, articolul 4 alin. (2) lit. c). Atenționează, că această lege nu conține în sine noțiunea „organ de administrație publică locală de nivel special”, adică nivelul doi presupune că aceasta este Adunarea Populară a Găgăuziei. Susține că examinând toate normele de drept invocate, putem face concluzia că Adunarea Populară aprobă aceste programe, însă le realizează Comitetul Executiv. Această lege nu împiedică Comitetul Executiv să realizeze aceste programe. Adunarea Populară deloc nu face ingerință în realizarea lor.

Menționează că după ce se face repartizarea mijloacelor pe capitole de cheltuieli, ulterior Comitetul Executiv le realizează, totuși, trebuie de a se referi la Legea „Fondului rutier”, unde nivelul doi nu este, se aprobă de către Adunarea Populară a Găgăuziei.

Invocă că nu este nimic nou, pur și simplu această lege completează legea ierarhic superioară din legislația republicană. Indică că până în prezent Comitetul Executiv repartiza mijloace pentru acel sat sau altul, pentru acel drum sau altul, acum totul este mai sistematizat și mai ordonat.

Nu este de acord cu nici un punct, consideră acțiunea nefondată, nu a fost încălcată procedura, nu este indicat ce anume a încălcat Adunarea Populară, care anume normă legală.

Examinând în fond acțiunea de contencios administrativ înaintată de Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, ascultând explicațiile participanților la proces, cercetând probele care sunt la materialele cauzei în ansamblul și legătura lor reciprocă, studiind norme legale aplicabile, colegiul judiciar a ajuns la concluzia, că această acțiune de contencios administrativ urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

<u>Circumstanțe de fapt ale cauzei</u>.

La 03 martie 2023 Adunarea Populară a Găgăuziei a adoptat Legea nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”.

La 09 martie 2023 în adresa Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei (Gagauz Yeri) pentru semnare (promulgare) a parvenit Legea cu nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”, adoptată la sesiunea Adunării Populare a Găgăuziei la 03 martie 2023.

Nefiind de acord cu legea adoptată, la 17 martie 2023 Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei a restituit-o fără semnare pentru definitivare (revizuire) în adresa Adunării Populare a Găgăuziei, argumentând prin faptul că legea a fost adoptată cu încălcarea legii. (f.d. 10-13, 64-67)

La 17 noiembrie 2023 Adunarea Populară a Găgăuziei, examinând temeiul refuzului Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei în semnarea Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor", precum şi avizul comisiei responsabile a Adunării Populare a Găgăuziei în domeniul industriei, construcţiei, transportului, relaţiilor şi deservirii privind adoptarea Legii UTA Găgăuzia „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" în redacţia anterioară, **depășind dreptul la veto al** Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei (Gagauz-Yeri), în conformitate cu art. 12, art. 13 alin. (2) din Legea RM nr. 344/1994 „Privind statut juridic special al Găgăuziei", art. 51 și art. 56 alin. (7), art. 69 din Regulamentul Găgăuziei, precum și art. 80 alin. (2) lit. в) din Legea UTA Găgăuzia nr. 2/2012 „Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei", a adoptat Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor". (f.d. 75-78)

De asemenea, conform procedurii stabilite a adoptat Hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 257-XVIII/II din 17 noiembrie 2023 „Privind Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/II din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor". (f.d. 74)

La 02 aprilie 2024 reclamantul Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei s-a adresat la Curtea de Apel Comrat cu o acțiune de contencios administrativ împotriva Adunării Populare a Găgăuziei cu privire la anulare, ca fiind ilegale, a Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" din 17 noiembrie 2023 și a Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 252-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor".

Verificând admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ examinate în conformitate cu prevederile articolelor 207, 209 alin. (3) din Codul administrativ, colegiul judiciar de contencios administrativ reține, că obiectul prezentei acțiuni de contencios administrativ este acțiunea în control normativ, la înaintarea căreia termenul nu se stabilește. În acest sens, colegiul

judiciar nu găsește temeiuri pentru a declara inadmisibilitatea acțiunii de contencios administrativ a reclamantului Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei și consideră necesar de a emite o hotărâre pe fondul pretențiilor înaintate de reclamant.

Instanța de judecată reține faptul că de către Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei au fost respectate termenele și procedura de înaintare a acțiunii de contencios administrativ în instanța de judecată.

<u>Normele legale aplicabile la soluționarea litigiului apărut.</u>

La soluționarea prezentei cauze colegiul judiciar a aplicat normele legislației, în vigoare la momentul apariției litigiului de drept, și anume prevederile Constituției RM, Codului administrativ RM nr. 116 din 19.07.2018, care a intrat în vigoare de la 01.04.2019, Regulamentului Găgăuziei, precum și prevederile Legii nr. 344 din 23.12.1994 „Privind statut juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri)”, Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală” și Legii nr. 435-XVI din 28.12.2006 ”Contenciosului administrativ”.

Înainte de toate, colegiul reține că din sensul articolului 20 din Constituția RM, ce garantează fiecărei persoane apărarea judiciară a drepturilor și libertăților acesteia și din prevederile actelor de drept internaționale care corespondează cu ea, în special articolul 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, articolul 6 (punctul 1) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, precum și art. 14 (punctul 1) din Pactul internațional pentru drepturi civile și politice rezultă, că statul este obligat să asigure exercitarea dreptului la apărarea judiciară, care urmează a fi echitabilă, competentă, completă și efectivă.

În conformitate cu art. 3 din Codul administrativ, *legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept*.

În conformitate cu art. 5 din Codul administrativ, *activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea*.

În conformitate cu art. 8 din Codul administrativ, *regimul de putere publică reprezintă ansamblul competenţelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităţilor publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forţă juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice*.

În conformitate cu art. 12 din Codul administrativ, *un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituţionale sau legale, care nu se supune controlului constituţionalităţii şi stabileşte reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situaţii identice*.

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, *drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*.

În conformitate cu art. 20 din Codul administrativ, *dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod*.

În conformitate cu art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, *autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative*.

Conform art. 39 alin.(1)-(2) din Codul administrativ, *controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente*.

În conformitate cu art. 189 alin. (1) și alin. (2) din Codul administrativ, *orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere*.

Conform art. 191 alin. (2) din Codul administrativ, *curţile de apel soluţionează în primă instanţă acţiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate*.

În conformitate cu prevederile art. 219 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, *instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi. Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces*.

În conformitate cu art. 195 din Codul administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171*.

În conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, *examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit.a)–e)*.

Aprecierea instanței de judecată.

În acest context, colegiul menționează că dezbaterile judiciare la acțiunea de contencios administrativ a Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei împotriva Adunării Populare a Găgăuziei presupun exercitarea controlului normativ de către instanța de judecată competentă (instanța de contencios administrativ a Curții de Apel Sud sediul Comrat) în privința Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” din 17 noiembrie 2023 și Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 252-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor”.

Apreciind circumstanțe de fapt și de drept ale cauzei, colegiul judiciar ajunge la concluzia că acțiunea de contencios administrativ a Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei împotriva Adunării Populare a Găgăuziei cu privire la anulare, ca fiind ilegale, a Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” din 17 noiembrie 2023 și a Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 252-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023

„Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor” urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea concluziei vizate colegiul judiciar invocă următoarele argumente.

Conform notei explicative scopuri de bază ale adoptării acestui act normativ – constituie asigurarea dezvoltării echilibrate și armonioase a potențialului economic în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul întâi din UTA Găgăuzia pentru ridicarea nivelului de servicii publice și de calitate a vieții.

Sarcinile de bază constă în depolarizarea finanțelor publice întru asigurarea unui mecanism echitabil și transparent de distribuire a acestora, precum și armonizarea legislației regionale și a celei naționale.

Totodată, legea este îndreptată spre armonizare de la legislația locală cu legislația Uniunii Europene și corespunde Cartei Europene a Autonomiei Locale, în special articolului 9, ce constată că „autoritățile administrației publice locale trebuie să fie consultate, de o manieră adecvată, asupra modalităților de repartizare a resurselor redistribuite care le revin. 7. Subvențiile alocate unităților administrativ-teritoriale trebuie, pe cât posibil, să nu fie destinate finanțării unor proiecte specifice. Alocarea de subvenții nu trebuie să aducă atingere libertății fundamentale a politicilor autorităților administrației publice locale în domeniul lor de competență”.

Colegiul judiciar reține, că reieșind din probele care sunt la materialele cauzei constatat este faptul, că adoptarea legii susmenționate și a hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei a fost însoțită de deplină respectare a tuturor procedurilor stabilite, precum și în conformitate cu cerințele legislației în vigoare.

În conformitate cu art. 110 alin. (1) din Constituția RM, *teritoriul Republicii Moldova este organizat, sub aspect administrativ, în sate, oraşe, raioane şi unitatea teritorială autonomă Găgăuzia. În condiţiile legii, unele oraşe pot fi declarate municipii*.

În conformitate cu art. 111 alin. (1) și alin. (3) din Constituția RM, *Găgăuzia este o unitate teritorială autonomă cu un statut special care, fiind o formă de autodeterminare a găgăuzilor, este parte integrantă şi inalienabilă a Republicii Moldova şi soluţionează de sine stătător, în limitele competenţei sale, potrivit prevederilor Constituţiei Republicii Moldova, în interesul întregii populaţii, problemele cu caracter politic, economic şi cultural. În unitatea teritorială autonomă Găgăuzia activează organe reprezentative şi executive potrivit legii*.

În conformitate cu art. 2 din Legea RM nr. 344 din 23.12.1994 ,,Privind statut juridic special al Găgăuziei", Găgăuzia este administrată în temeiul Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și altor legi ale Republicii Moldova (cu excepţiile prevăzute de prezenta lege), Regulamentului Găgăuziei şi actelor normative ale Adunării Populare (Halc Topluşu) a Găgăuziei, care nu vin în contradicție cu Constituţia şi legislaţia Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 7 din Legea RM nr. 344 din 23.12.1994 ,,Privind statut juridic special al Găgăuziei", autoritatea reprezentativă a Găgăuziei este Adunarea Populară, învestită cu dreptul de a adopta acte normative, în limitele competenţei sale.

În conformitate cu art. 12 din Legea RM nr. 344 din 23.12.1994 ,,Privind statut juridic special al Găgăuziei", de competența Adunării Populare ține adoptarea actelor normative a căror executare este obligatorie pe teritoriul Găgăuziei şi adoptarea Regulamentului Găgăuziei. Adunarea Populară adoptă legi locale în următoarele domenii:

a) ştiinţă, cultură, învăţământ;

b) gospodărie comunală şi de locuinţe, urbanistică;

c) ocrotire a sănătăţii, cultură fizică şi sport;

d) activitate bugetar-financiară şi fiscală locală;

e) economie şi ecologie;

f) relaţii de muncă şi asistenţă socială.

Normele analogice sunt stabilite și la art. 51 p. 2) din Regulamentul Găgăuziei, din conținutul căruia reiese, că de competența Adunării Populare a Găgăuziei ține:

1) adoptarea Regulamentului Găgăuziei și modificarea lui;

2) adoptarea legilor locale în domeniul:

a) științei, culturii, învățământului;

b) gospodăriei comunale și gospodăriei de exploatare a fondului de locuințe, urbanisticii;

c) ocrotirii sănătății, culturii fizice și sportului;

d) activității bugetar-financiare și fiscale locale;

e) economiei și ecologiei;

f) relațiilor de muncă și asistenței sociale.

În conformitate cu art. 17 alin. (1) lit. e) din Legea RM nr. 344 din 23.12.1994 ,,Privind statut juridic special al Găgăuziei", Comitetul executiv al Găgăuziei

asigură: elaborarea programelor de dezvoltare economică, socială şi naţional-culturală, de protecţie a mediului înconjurător şi realizarea lor *după aprobarea de către Adunarea Populară*.

Norme analogice sunt înserate şi la art. 51 p. 11) din Regulamentul Găgăuziei, potrivit căruia se constată, că de competența Adunării Populare a Găgăuziei ține aprobarea programelor de dezvoltare economică, socială și național-culturală, de protecție a mediului, precum și exercitarea controlului asupra executării acestora.

În conformitate cu art. 2 alineatele (1), (2) din Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 ”Privind administraţia publică locală”, prezenta lege stabileşte şi reglementează modul de organizare şi funcţionare a autorităţilor administraţiei publice în unităţile administrativ-teritoriale. (2) Modul de organizare şi funcţionare a autorităţilor administraţiei publice locale în unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special se reglementează de prezenta lege în partea în care nu contravine prevederilor Legii nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri).

În conformitate cu art. 14 alin. (2) lit. f) din *Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 ,,Privind administraţia publică locală”* consiliul local realizează următoarele competenţe: decide asupra lucrărilor de proiectare, construcţie, întreţinere şi modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condiţiile Legii cu privire la locuinţe, precum şi a întregii infrastructuri economice, sociale şi de agrement de interes local.

În conformitate cu art. 77 din Regulamentul Găgăuziei Comitetul Executiv al Găgăuziei asigură:

1) executarea și respectarea Constituției și legilor Republicii Moldova, prezentului Regulament și legilor locale, hotărârilor Adunării Populare a Găgăuziei, hotărârilor și dispozițiilor Guvernatorului Găgăuziei;

2) participarea la activitatea organelor administrației publice centrale de specialitate ale Republicii Moldova în problemele ce țin de interesele Găgăuziei;

3) reglementarea, în condițiile legii, a raporturilor de proprietate pe întreg teritoriul Găgăuziei, administrarea economiei, construcției social-culturale, sistemului financiar-bugetar local, asistenței sociale, retribuirii muncii, sistemului fiscal local, protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale;

4) determinarea structurii și direcțiilor prioritare de dezvoltare a economiei și ale progresului tehnico-științific;

5) elaborarea programelor de dezvoltare economică, socială și național-culturală, de protecție a mediului și realizarea lor;

6) elaborarea bugetului Găgăuziei și executarea lui;

7) soluționarea problemelor ce țin de securitatea ecologică, folosirea rațională, protecția și regenerarea resurselor naturale, instituirea carantinei și declararea zonelor calamităților naturale;

8) elaborarea și realizarea programelor în domeniul învățământului, culturii, ocrotirii sănătății, culturii fizice și sportului, asistenței sociale, precum și ocrotirii și valorificării monumentelor de istorie și culturi;

9) elaborarea și promovarea politicii demografice științifice fundamentate, crearea programelor de urbanizare și de dezvoltare a gospodăriei comunale și gospodăriei de exploatare a fondului de locuințe;

10) funcționarea și dezvoltarea limbii găgăuze și altor limbi și culturi naționale pe teritoriul Găgăuziei;

11) drepturi egale și libertăți cetățenilor, concilierea națională și civică, legalitatea și ordinea publică.

Astfel, colegiul judiciar menționează, că din normele de drept enumerate mai sus rezultă că anume Adunarea Populară a Găgăuziei, ca autoritate publică reprezentativă în UTA Găgăuzia, dispune de competența de a adopta acte normative în domeniul financiar-bugetar local și de a aproba programe corespunzătoare, elaborate de autoritățile executive.

În afară de acest fapt, colegiul reține că Aceste împuterniciri și-au găsit reflectare marcantă în Legea nr. 435-XVI din 28.12.2006 „Privind decentralizare administrativă”.

În conformitate cu art. 4 alin. (4) din Legea nr. 435-XVI din 28.12.2006 „Privind decentralizare administrativă” în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, Adunarea Populară exercită competențele prevăzute de Legea nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), precum și cele din domeniile de activitate prevăzute la alin. (2) din prezentul articol”.

La rândul său, art. 4 alin. (2) din Legea nr. 435-XVI din 28.12.2006 „Privind decentralizare administrativă” constată direct, că ”pentru autoritățile publice locale de nivelul al doilea se stabilesc următoarele domenii proprii de activitate: c) construcţia, administrarea şi repararea drumurilor de interes raional, precum şi a

infrastructurii rutiere. Colegiul reține că în UTA Găgăuzia lipsesc consilii raionale și Adunarea Populară este autoritate publică locală de nivelul doi.

Astfel, colegiul judiciar reține că la analiza Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" în contextul actelor normative susmenționate se poate conchide, că acesta corespunde pe deplin legislației naționale și reflectă principiile lui generale. Totodată, nu se observă careva divergențe între norme legale ale acestei legi locale și norme naționale, deoarece prevederile legii contestate corespund normelor de drept imperative, adaptând prevederile acestora pentru aplicarea efectivă pe teritoriul UTA Găgăuzia.

În contextul celor prezentate, examinând argumentele invocate în acțiunea de contencios administrativ a Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei, colegiu reține că acestea nu pot fi luate în considerație și servi drept temei pentru admiterea acțiunii reieșind din cele invocate de mai jos.

Astfel, referirea reclamantului Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei la prevederile articolului 1 alin. (2^1) din Legea nr. 720-XIII din 02.02.1996 „Privind fondul rutier" și afirmațiile precum că Legea contestată UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" contravine acestora, este neîntemeiată, deoarece ele determină competența Guvernului în privința împuternicirilor lui de a aproba anual modul de distribuire a mijloacelor fondului pe capitole de cheltuieli ***pentru drumurile publice naționale***. Iar competențele organelor de administrație publică locală privind aprobarea anuală a modului de distribuire a mijloacelor fondului pe capitole de cheltuieli ***pentru drumurile publice locale*** sunt stabilite la alin. (2^2) din același articol din Legea nr. 720-XIII din 02.02.1996 „Privind fondul rutier".

În acest sens, consideră nefondate referirile Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei și la art. 1 alineatele (4), (5) din Legea nr. 720-XIII din 02.02.1996 „Privind fondul rutier", deoarece ele de asemenea stabilesc împuternicirile Guvernului de a aproba volumul necesar de mijloace pentru repararea și reconstruirea drumurilor, precum și obligația Guvernului de a publica rapoarte privind cheltuirea fondului și nu au nici o tangență cu organele de administrație publică locală.

Astfel, colegiul judiciar consideră că legea contestată a fost adoptată în deplină conformitate cu procedura stabilită, reglementată de prevederile Legii

UTA Găgăuzia nr. 2-I/V din 21 decembrie 2012 ,,Privind regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei" (în vigoare la momentul aplicării).

Astfel, în conformitate cu art. 78 alin. (1) din Legea UTA Găgăuzia nr. 2-I/V din 21 decembrie 2012 ,,Privind regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei" (în vigoare la momentul aplicării), legea adoptată de Adunarea Populară a Găgăuziei se expediază în decurs de 10 zile pentru semnare Guvernatorului Găgăuziei. Guvernatorul Găgăuziei este obligat, în decurs de 10 zile din momentul parvenirii legii, s-o semneze sau s-o respingă motivat ori o parte din aceasta și s-o expedieze pentru examinare repetată.

În conformitate cu art. 78 alin. (2) din Legea UTA Găgăuzia nr. 2-I/V din 21 decembrie 2012 ,,Privind regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei" (în vigoare la momentul aplicării), Guvernatorul Găgăuziei poate propune Adunării Populare doar o singură dată să revizuiască legea pe orice temeiuri, făcând legea în întregime sau o parte din aceasta ca inadmisibilă. Obiecțiile Guvernatorului Găgăuziei se examinează în conformitate cu procedura stabilită de prezentul Regulament pentru examinarea corectărilor în baza raportului comisiei permanente, responsabile pentru această lege, și în caz de necesitate dacă există un aviz al Comitetului Executiv, Direcției de Justiție a Găgăuziei și Serviciului juridic al Adunării Populare.

În conformitate cu art. 80 alineatele (1), (2) din Legea UTA Găgăuzia nr. 2-I/V din 21 decembrie 2012 ,,Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei" (în vigoare la momentul aplicării), legea (sau o parte din ea) respinsă de Guvernatorul Găgăuziei și expediată la Adunarea Populară pentru examinare repetată se expediază de către Prezidiul Adunării Populară pentru un aviz la comisia responsabilă, care în decurs de 10 zile examinează motivarea respingerii de către Guvernatorul Găgăuziei a legii (ori a unei părți din ea) adoptate de Adunarea Populară.

Potrivit rezultatelor examinării comisia responsabilă prezintă proiectul hotărârii Adunării Populare, în care poate recomanda organului legislativ una dintre variantele de soluționare:

a) a adopta legea în întregime (sau o parte din ea) în redacția propusă de Guvernatorul Găgăuziei;

b) a fi de acord cu temeiul respingerii de către Guvernatorul Găgăuziei și de a scoate legea (ori o parte din ea) din examinare ulterioară de către Adunarea Populară;

c) a adopta legea (sau o parte din ea) în redacția anterioară, depășind dreptul la veto al Guvernatorului Găgăuziei;

d) a fi de acord cu propunerile separate ale Guvernatorului Găgăuziei și a adopta legea (sau o parte din ea);

e) a crea comisia specială (de coordonare) pentru depășirea divergențelor apărute și a propune Guvernatorului Găgăuziei să-i trimite pe reprezentanții săi pentru activitate în ea.

În conformitate cu art. 82 din Legea UTA Găgăuzia nr. 2-I/V din 21 decembrie 2012 ,,Privind Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei" (în vigoare la momentul aplicării), la finisarea discutării legii (ori a unei părți din ea) respinse de Guvernatorul Găgăuziei pentru votare prima devine propunerea de a adopta legea în întregime (ori o parte din ea) în redacția propusă de Guvernatorul Găgăuziei. Hotărârea se consideră adoptată, dacă ea a fost susținută prin majoritatea voturilor deputaților aleși ai Adunării Populare.

Dacă prima propunere nu a fost acceptată, la votare se pune chestiunea privind adoptarea legii în întregime (sau a unei părți din ea) în redacția propusă anterior de Adunarea Populară. Legea în întregime (sau o parte din ea) respinsă de Guvernatorul Găgăuziei poate fi adoptată de Adunarea Populară în redacția anterioară, dacă hotărârea este susținută de două treimi de voturi ale deputaților aleși ai Adunării Populare. În acest caz, Guvernatorul Găgăuziei este obligat s-o semneze și s-o publice în decurs de 5 zile.

Astfel, reieșind din probele care sunt la materialele cauzei este constatat faptul, că la 20 martie 2023 Guvernatorul Găgăuziei, fără a semna Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03.03.2023 ,,Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor", a restituit-o la Adunarea Populară a Găgăuziei.

Examinând temeiul juridic al Guvernatorului Găgăuziei de refuz în semnarea legii menționate, comisia responsabilă, și anume Comisia permanentă al Adunării Populare a Găgăuziei în domeniul industriei, construcţiei, transportului, relaţiilor şi deservirii a adoptat decizia de a recomanda Adunării Populare să adopte Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03.03.2023 ,,Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" în redacţia anterioară, a prezentat proiectul Hotărârii respective. (f.d. 73)

În urma acestui fapt, la 17 aprilie 2024 la ședința ordinară a Adunării Populare a Găgăuziei Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 ,,Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" a fost

adoptată prin 26 de voturi ale deputaților, depășind astfel dreptul la veto al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei. (f.d. 72, 79-80) Respectiv, crearea comisiei speciale (de coordonare) pentru depășirea divergențelor apărute nu este unica posibilitate de drept pentru soluționarea chestiunii de procedură, legate de dreptul la veto al Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei.

În lumina celor spuse, în baza circumstanțelor constatate pe cauză și în lipsa încălcărilor normelor imperative ale legislației la emiterea actelor administrative contestate de caracter normativ, instanța de judecată ajunge la concluzia privitor la netemeinicia cerințelor acțiunii de contencios administrativ a Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei și, prin urmare, consideră necesar de a emite hotărâre privind respingerea acesteia.

Luând în considerație toate cele expuse mai sus în ansamblu, colegiul judiciar ajunge la concluzia că acțiunea de contencios administrativ a Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei împotriva Adunării Populare a Găgăuziei cu privire la anulare, ca fiind ilegale, a Legii UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" din 17 noiembrie 2023 și a Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 252-XVIII/VII din 17 noiembrie 2023 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia nr. 32-XIV/VII din 03 martie 2023 „Privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor" urmează a fi respinsă.

În conformitate cu prevederile art. 218, art. 224 alin. (1) lit. f), art. 244, art. 245 Colegiul judiciar de contencios administrativ al Curţii de Apel Sud, sediul Comrat,

H O T Ă R Ă Ş T E:

Se respinge acțiunea depusă de Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei împotriva Adunării Populare a Găgăuziei privind anularea, ca fiind ilegale, a Legii UTA Găgăuzia cu nr. 32-XIV/VII privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor din 17 noiembrie 2023 și a Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei cu nr. 252-XVIII/VII din 17.11.2023 cu privire la Legea UTA Găgăuzia cu nr. 32-XIV/VII privind valorificarea mijloacelor pentru infrastructura drumurilor.

Hotărârea este cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Președinte de ședință, judecător:	Judecător:	Judecător:
Mironov Andrei	Fujenco Dmitrii	Colev Grigori